

5. Pro zatverdzhennia pereliku orhanizatsiino-pravovykh form nerezydentiv, yakii ne splachuiut podatok na prybutok (korporatyvnyi podatok), u tomu chysli podatok z dokhodiv, otrymanykh za mezhamy derzhavy reiestratsii takykh nerezydentiv, ta/abo ne ye podatkovymi rezzydentam derzhavy, v yakii vony zareiestrovani yak yurydychni osoby: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 04.07.2017 roku № 480. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/480-2017-%D0%BF#n8>.

6. Pro zatverdzhennia Uzahalniuiuchoi podatkovoi konsultatsii shchodo deiakykh pytan zastosuvannia pravyl transfertnoho tsinoutvorennia: Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 08.02.2021 roku № 67. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0067201-21#Text>.

Горбунова Валерія Михайлівна
*студентка 3 курсу Інституту Права
Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ «ЗЕЛЕНОЇ» ЕНЕРГЕТИКИ: УКРАЇНА VS СВІТОВИЙ ДОСВІД

Наукова робота присвячена дослідженню проблем, що виникають в діяльності суб'єктів відновлюваної енергетики. Автор проаналізував чинне законодавство, визначив порядок та умови діяльності суб'єктів «зеленої» енергетики в Україні і світі, зробив обґрунтовані висновки щодо вдосконалення діяльності суб'єктів у цій сфері.

Ключові слова: «зелена» енергетика, суб'єкти відновлюваної енергетики, «зелений» тариф.

Horbunova Valeriia
*the 3rd year student of the Institute of Law
of Taras Shevchenko Kyiv National University*

LEGAL REGULATION OF «GREEN» ENERGY ENTITIES: UKRAINE VS WORLD EXPERIENCE

The scientific work is devoted to the study of problems arising from the activity of the renewable energy entities. The author analyzed current legislation, identified the procedure and conditions of activity of «green» energy entities in Ukraine and the world, made the appropriate conclusions on improving the activities of entities in this area.

Keywords: «green» energy, renewable energy entities, «green» tariff.

В умовах зростаючої кліматичної та економічної світових криз, спричинених коронавірусом SARS-CoV-2, у світі відбуваються зміни у підходах до формування енергетичної політики держав: здійснюється перехід від застарілої моделі функціонування енергетичного сектору, в якому домінували великі виробники, викопне паливо, недосконала конкуренція на ринках природного газу, електроенергії, вугілля – до нової моделі, в якій створюється більш конкурентне середовище, вирівнюються можливості для розвитку й мінімізується домінування одного з видів виробництва енергії. Мова йде про розвиток та вдосконалення відновлюваних джерел енергії, джерел, так званої, «зеленої енергетики». Це ставить перед Україною, зокрема, перед суб'єктами, що виробляють альтернативні джерела енергії, нові економічні та технологічні виклики, але водночас відкриває нові можливості для пошуку та впровадження інноваційних розробок у галузі виробництва, трансформації, постачання і споживання енергії, що зумовлює потребу у формуванні нової енергетичної політики держави та вдосконаленні регулювання правового становища та діяльності суб'єктів «зеленої» енергетики на законодавчому рівні. Саме цим питанням присвячена дана стаття.

Досвід України. Що ж являє собою «зелена» енергетика? Законом України «Про альтернативні джерела енергії» №_ 555-IV _ від_ 20.02.2003 р. передбачено, що альтернативна енергетика – сфера енергетики, що забезпечує вироблення електричної, теплової та механічної енергії з альтернативних джерел енергії, до яких відносять відновлювані джерела енергії (далі – ВДЕ), що включають в себе: енергію сонячну, вітрову, геотермальну, гідротермальну, аеротермальну, енергію хвиль та припливів, гідроенергію, енергію біомаси, газу з органічних відходів, газу каналізаційно-очисних станцій, біогазів, та вторинні енергетичні ресурси [1].

Україна володіє достатнім потенціалом для розвитку відновлюваних джерел енергії та заміщення традиційних паливно-енергетичних ресурсів. На сьогоднішній день основними інструментами державної політики стимулювання розвитку вітчизняного сектору ВДЕ є: встановлення Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП) «зеленого» тарифу на електричну енергію, вироблену з альтернативних джерел, та встановлення стимулюючого тарифу на теплову енергію з відновлювальних джерел [2]. «Зелений» тариф – спеціальний тариф, за яким закуповується електрична енергія, вироблена на об'єктах електроенергетики, з альтернативних джерел енергії [1]. «Зелений» тариф встановлюється НКРЕКП на електричну енергію, вироблену на об'єктах електроенергетики, у тому числі на введених в експлуатацію чергах будівництва електричних станцій (пускових комплексах), генеруючих установках приватних домогосподарств, споживачів, у тому числі енергетичних кооперативів, з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії – вироблену лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями) [1]. Суть у тому, що тариф на зелену енергію є вищим від оптової ціни енергії, видобутої з невідновлювальних джерел.

Основна проблема сучасного правового регулювання в сфері ВДЕ є визначення правового становища суб'єктів, які безпосередньо її виробляють. Зокрема, проблема стосується визначення умов діяльності суб'єктів ВДЕ в енергетичній стратегії таким чином, щоб суб'єкти «зеленої» енергетики мали змогу виробляти таку кількість енергетики, що дасть змогу частці ВДЕ в Україні до 2035 р. сягнути 25%. У випадку досягнення таких результатів Україна зможе виконати свої міжнародні зобов'язання і втілити енергетичну стратегію. У цьому аспекті варто зазначити, що за оцінкою Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження, аби частка «зеленої» енергетики зросла до 25%, загалом потрібно залучити 30 мільярдів євро. Згідно законодавства, суб'єктами господарювання, які здійснюють виробництво альтернативної енергетики, є виробники такої енергетики (далі – виробники), на яких поширюється «зелений» тариф [1]. Такими суб'єктами можуть бути як юридичні особи,

так і фізичні, якщо останні займаються господарською діяльністю (тобто, фізичні особи-підприємці).

Варто відзначити, що для суб'єктів господарювання на електричну енергію, вироблену з енергії сонця, вітру, біомаси, біогазу, гідроенергії та геотермальної енергії, та для приватних домогосподарств на електричну енергію, вироблену з енергії сонця та вітру, потужністю енергоустановок до 30 кВт, «зелений» тариф встановлюється до 1 січня 2030 р. [5]. При цьому, об'єкти, що введені в експлуатацію з 2018 р., отримуватимуть «зелений» тариф до 2030 р. До «зеленого» тарифу на електричну енергію, вироблену з альтернативних джерел енергії на об'єктах електроенергетики, введених в експлуатацію з 2015 по 2024 рр., встановлюється надбавка (5% або 10%) за дотримання рівня використання обладнання українського виробництва (30% та 50% відповідно), яка підлягає застосуванню до 2030 р. [2]

Починаючи з 1 квітня 2020 р., «зелені» тарифи на електричну енергію, вироблену суб'єктами господарювання на об'єктах електроенергетики, що використовують альтернативні джерела енергії, та надбавки до «зелених» тарифів за дотримання рівня використання обладнання українського виробництва, встановлені НКРЕКП на рівні від 2,1954 грн/кВт·год (з ПДВ) до 15,807 грн/кВт·год (з ПДВ), тобто, середній «зелений» тариф складає 9,0012 грн/кВт·год (з ПДВ). Водночас, вартість «зеленої» електричної енергії в країнах ЄС становить близько 4,15 грн/кВт·год (з усіма податками) [2].

Це свідчить про певну недосконалість врегулювання правового становища суб'єктів «зеленої» енергетики в Україні. У цьому випадку важливо на законодавчому рівні вдосконалити механізм оподаткування суб'єктів, що виробляють альтернативні джерела енергії.

Загалом сектор альтернативної енергетики України налічує 881 суб'єктів господарювання, для яких встановлені «зелені» тарифи на електричну енергію, вироблену на об'єктах електроенергетики [2]. Варто наголосити, що «зелений» тариф встановлюється для кожного суб'єкта господарювання, який виробляє електричну енергію з альтернативних джерел енергії, за кожним видом альтернативної енергії та для кожного об'єкта електроенергетики або для кожної черги будівництва електростанції (пускового комплексу) [1].

Також слід зазначити, що чинним законодавством України передбачено обов'язок держави викуповувати всю електроенергію, вироблену з ВДЕ, незалежно від того, можна буде її спожити чи ні. В особі держави виступає ДП «Гарантований покупець» – суб'єкт господарювання, що зобов'язаний купувати електричну енергію у виробників, яким встановлено «зелений» тариф, а також у виробників за аукціонною ціною [13].

Ще зовсім недавно закон звільняв суб'єктів ВДЕ від відповідальності за баланси і гарантував їм повну компенсацію недоотриманого прибутку у разі можливих обмежень. Однак 23.02.2021 року відбулось успішне впровадження відповідальності суб'єктів ВДЕ за небаланси – різницю між прогнозними та фактичними обсягами виробництва/споживання енергоресурсу. Відтак, усі виробники електричної енергії за «зеленим» тарифом, які входять до балансувальної групи «Гарантованого покупця», оплатили частку відшкодування вартості врегулювання небалансу електричної енергії «Гарантованого покупця» [14].

Таким чином, впровадження відповідальності суб'єктів ВДЕ за небаланси і, як наслідок, подолання профіциту енергії в країні є суттєвим досягненням у врегулюванні правового становища суб'єктів «зеленої» енергетики в Україні. Для прикладу, через звільнення суб'єктів ВДЕ від відповідальності за баланси та гарантування їм повної компенсації недоотриманого прибутку, єдиний покупець «зеленої» енергетики ДП «Гарантований покупець» станом на квітень 2020 р. мав борг перед виробниками ВДЕ, який перевищував 7 млрд. грн.

Якщо розглядати конкретні приклади, то слід вказати, що у лютому державне підприємство «Гарантований покупець» вперше виставило виробникам електроенергії рахунки за спричинені небаланси у січні 2021 р. [14]

Відповідно до законодавства, виробники електроенергії мають сплачувати частку відшкодування вартості врегулювання небалансу протягом трьох робочих днів з дати отримання відповідного акту. Виробники, які не здійснюють платіж у встановлений термін, виключаються зі складу балансувальної групи «Гарантованого покупця»

та, як наслідок, втрачають можливість продавати вироблену електроенергію за «зеленим» тарифом [14].

Для встановлення «зеленого» тарифу суб'єкт господарювання подає до НКРЕКП заяву щодо встановлення/перегляду «зеленого» тарифу суб'єкту господарювання (додаток) та необхідний пакет документів. Додаткові умови встановлення «зеленого» тарифу передбачені для суб'єктів господарювання, чиї об'єкти електроенергетики були введені в експлуатацію після 31 грудня 2019 р. та виробляють електричну енергію з енергії: сонячного випромінювання встановленою потужністю, яка більше 1 МВт; вітру встановленою потужністю, яка більше 5 МВт [5].

Чинне законодавство України передбачає підстави припинення дії «зеленого» тарифу, до яких належать:

- заява суб'єкта господарювання;
- закінчення строку дії «зеленого» тарифу;
- анулювання ліцензії на право провадження господарської діяльності з виробництва електричної енергії;
- невиконання обов'язку щодо подання у визначені законом строки суб'єктом господарювання до НКРЕКП заяви та необхідних документів щодо встановлення/перегляду «зеленого» тарифу у зв'язку зі збільшенням загальної встановленої потужності електрогенеруючого обладнання на об'єкті електроенергетики, якому встановлений або був встановлений «зелений» тариф, після проведення реконструкції, технічного переоснащення або капітального ремонту шляхом додаткового встановлення обладнання або його заміни;
- визнання в установленому порядку інформації, що міститься у документах, подання яких є обов'язковим для встановлення «зеленого» тарифу, недостовірною або такою, що не відповідає дійсності [5].

Щодо питання про податкове навантаження суб'єктів ВДЕ, то варто зазначити, що суттєвою відмінністю між податковим навантаженням на вугільну галузь та альтернативну енергетику, є сплата останніми одночасно податку на землю та екологічного податку [2]. Слід відзначити, що за рахунок такої сплати земельного податку суб'єктами ринку альтернативної енергетики, за умови розвитку

сектору, надходження до бюджетів усіх рівнів неухильно зростатимуть. Так, наприклад, за результатами 2019 р., учасниками ринку альтернативної енергетики до бюджетів усіх рівнів було сплачено 19,8 млрд. грн., що у втричі більше за сплату податків вугільним сектором. У період 2009–2019 рр., операторами установок ВДЕ до державного бюджету було сплачено 93,6 млрд. грн., що на 45,4 млрд. грн. більше за рівень сплати податків вуглевидобувними і теплогенеруючими підприємствами [2].

Окрім встановлення «зелених» тарифів сектор стимулюється первинним законодавством, зокрема, Законом України «Про ринок електричної енергії» передбачено можливість укладання довгострокових договорів на закупівлі електроенергії, виробленої за «зеленим» тарифом, до 2030 р. [2].

Важливий крок наближення України до Європи у сфері виробництва відновлюваної енергетики було зроблено 18 серпня 2017 р. шляхом прийняття Кабінетом Міністрів України розпорядження «Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2035 р. «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність» (далі – ЕСУ). ЕСУ є документом, який окреслює стратегічні орієнтири розвитку паливно-енергетичного комплексу України на період до 2035 р.. ЕСУ передбачає, що до 2025 р. здебільшого буде завершено реформування енергетичного комплексу України, досягнуто першочергових цільових показників з безпеки та енергоефективності, забезпечено його інноваційне оновлення та інтеграцію з енергетичним сектором ЄС [6].

ЕСУ є документом, спрямованим на міжгалузеву кооперацію для ефективного та надійного задоволення потреб національної економіки та громадян необхідними видами енергії. Імплементацию ЕСУ передбачено здійснити у три основні етапи:

- ЕТАП 1-й: Реформування енергетичного сектору (до 2020 р.).
- ЕТАП 2-й: Оптимізація та інноваційний розвиток енергетичної інфраструктури (до 2025 р.).
- ЕТАП 3-й: Забезпечення сталого розвитку (до 2035 р.) [6].

Найбільшими гравцями у сегменті вітрової генерації є ДТЕК ВДЕ (45%); ТОВ «Віндкрафт Україна» (30%); ТОВ «Вітряні парки

України» (14%); NBT AS (4%). Лідерами у сегменті СЕС є компанії ДТЕК ВДЕ (10%); VR Capital (8,9%); CNBM (5%); UDP Group (2,2%); Scatec Solar (2%); TIU Canada (1%) [2].

Заслуговує на особливу увагу той факт, що ДТЕК ВДЕ першим серед українських компаній розмістив спеціалізовані цінні папери для розвитку відновлюваної енергетики. Дебютні зелені єврооблігації зі строком обігу п'ять років розміщені на суму 325 млн. євро за ставкою 8,5% річних [3].

Ця подія свідчить про безумовний успіх всієї української енергетики. Таким чином, перед Україною відкрита унікальна можливість створити сучасну «незалежну» енергетику та продемонструвати міжнародній спільноті високий професіоналізм суб'єктів ВДЕ в Україні.

Окрім того, компанія ДТЕК запустила в роботу Покровську сонячну електростанцію (240 МВт), яка є другою за потужністю СЕС в Європі. Станція в Дніпропетровській області забезпечить екологічно чистою енергією 200 тисяч домогосподарств, буде сприяти скороченню викидів в атмосферу і зміцнить енергонезалежність України [4].

Світовий досвід. Частка відновлюваних джерел енергії у генерації електрики в Європі у 2020 р. вперше в історії перевищила частку викопного палива. Такими є висновки щорічного звіту британського аналітичного центру Ember та німецького інституту Agora Energiewende [7].

Європейський зелений курс визначає шлях ЄС до кліматичної нейтральності до 2050 р. через глибоку декарбонізацію всіх секторів економіки та збільшення скорочень викидів парникових газів до 2030 р. [8].

Оскільки Європі необхідно було збільшити використання енергії з відновлюваних джерел, оригінальна Директива про відновлювану енергію (2009/28/ЄС) встановлює загальну політику щодо виробництва та просування енергії з відновлюваних джерел в ЄС. Директива передбачає обов'язок ЄС щодо забезпечення щонайменше 20% своїх загальних енергетичних потреб відновлюваною енергією до 2020 р.. Усі країни ЄС повинні також забезпечити, щоб принаймні 10% їх-

нього транспортного палива надходило з відновлюваних джерел до 2020 р. [8]

У грудні 2018 р. перероблена Директива з відновлюваних джерел енергії 2018/2001/ЄС набрала чинності як частина пакету «Чиста енергія для всіх європейців» (Clean Energy for All Europeans), спрямована на збереження ЄС світовим лідером у галузі виробництва відновлюваних джерел енергії, а також на допомогу ЄС у виконанні зобов'язань щодо скорочення викидів згідно Паризької угоди [8].

Оновлена Директива зміщує законодавчу базу до 2030 р. та встановлює нову обов'язкову ціль щодо відновлюваної енергетики для ЄС на 2030 р.. Сюди входять нові положення, що дозволяють забезпечити самоспоживання відновлюваної енергії, також збільшена на 14% цільова частка щодо частки відновлюваного палива в транспорті та посилені критерії забезпечення стійкості біоенергетики до 2030 р. [8]

Згідно з Положенням «Про управління Енергетичним союзом та кліматичними діями (ЄС) 2018/1999» країни ЄС повинні скласти проекти національних енергетичних та кліматичних планів (НЕКП) на 2021–2030 рр. із зазначенням того, наскільки успішно вони досягнуть енергоефективності щодо відновлюваних джерел енергії до 2030 р. [8]

Більша частина інших цілей оновленої Директиви мають бути впроваджені у національне законодавство державами-членами до 30 червня 2021 р., коли початкова Директива про відновлювані джерела енергії буде скасована [8].

Крім того, цілі та заходи, встановлені в оновленій Директиві, повинні бути достатньо амбіційними, щоб зменшити викиди парникових газів щонайменше на 55% у 2030 р. [8].

Найвищі показники вироблення вітрової та сонячної енергії зафіксовані в Данії (61%), Ірландії (35%), Німеччини (33%) та Іспанії (29%) [7].

До топ-5 провідних компаній світу з виробництва відновлюваної енергетики станом на 2021 рік належать: данська компанія з виробництва вітрової енергії «Orsted» (DNNGY), іспанська компанія з виробництва сонячної, вітрової енергії, а також енергії біомаси

«Iberdrola» (IBDRY), китайська компанія з виробництва сонячної енергії «JinkoSolar» (JKS), данська компанія з виробництва вітрової енергії «Vestas Wind Systems» (VWDRY) та іспанська компанія з виробництва вітрової енергії «Siemens Gamesa» (GCTAY) [11].

Данія затвердила надзвичайно амбіційний план енергетичної незалежності: до 2050 р. країна повинна повністю відмовитись від викопних корисних копалин та на 100% забезпечувати свої енергетичні потреби з відновлювальних джерел енергії. Досягнення повної енергонезалежності стосується всіх сегментів економіки: теплопостачання, електрозабезпечення та транспорту. Ціль, яку поставила перед собою Данія, є поки недосяжною для багатьох країн, але майже всі країни Європи намагаються максимально наблизитись до цих параметрів [9].

В Австралії 1 грудня 2020 р. до загальної енергомережі підключена найбільша в світі літій-іонна акумуляторна батарея, побудована американською компанією Tesla. Дана акумуляторна батарея здатна забезпечити електроенергією 30 тисяч будинків протягом однієї години. 1 грудня 2020 р., коли в Австралії починається літо, батарея почала подачу електроенергії в мережу штату Південна Австралія. «Південна Австралія зараз є лідером в світі за регульованою відновлюваною енергетикою», – заявив під час запуску батареї прем'єр-міністр штату Південна Австралія Джей Ветерілл, інформує Reuters [10].

Варто також наголосити на тому, що наразі поступово відбувається плідна та результативна співпраця між Україною та ЄС в галузі виробництва відновлюваної енергетики. Таким чином, ДТЕК ВДЕ і данська компанія Vestas – світовий лідер з виробництва вітротурбін, – уклали договір на будівництво першої черги ДТЕК Тилігульської вітроелектростанції (ВЕС) потужністю в 126 МВт. Фінансування першої черги планується з коштів, залучених 2019 р. в результаті випуску зелених єврооблігацій. Цей проект стане дієвим кроком Групи ДТЕК по досягненню вуглецевої нейтральності до 2040 р. та внеском України в реалізацію європейської програми Green Deal [12].

Ця подія стала прикладом для всього міжнародного співтовариства та сприяла все більшому заохоченню іноземних інвесторів

робити внески в розвиток суб'єктів «зеленої» енергетики в Україні. Так, наприклад, за останні роки в українську сонячну енергетику вклалися іспанська компанія Acciona Energia (53.7 млн. євро на побудову електростанції під Києвом), норвезька Scatec Solar (24.5 млн. євро на побудову електростанції під Черкасами), французько-українська Main Group Ukraine (90 млн. євро на побудову електростанції у Дніпрі) та інші.

На ДТЕК Тилігульська ВЕС будуть встановлені інноваційні onshore-вітротурбіни компанії Vestas. Нове покоління вітротурбін було запущено в промислове виробництво на початку 2021 р. і однією з перших, де вони будуть встановлені, стане українська вітроелектростанція [12].

Президент Vestas Northern & Central Europe Нільс де Баар зазначив: «Ми пишаємося тим, що співпрацюємо з ДТЕК ВДЕ в важливому проєкті Тилігульський ВЕС, яка стане першою станцією з використанням платформи EnVentus в Східній Європі. Завдяки будівництву таких нових проєктів Україна стає на крок ближче до Європи, а ДТЕК підтверджує свої європейські цінності. І використання кращих в своєму класі вітряних турбін є важливим сигналом для країни» [12].

Висновок. За результатами проведеного дослідження дослідження можна зробити наступний висновок. У зв'язку з впровадженням у 2009 р. «зеленого» тарифу, згідно з яким укладаються довгострокові договори між виробником ВДЕ та енергопостачальником про купівлю електроенергії за фіксованою ціною, розпочався розвиток діяльності суб'єктів ВДЕ. Тобто, держава, таким чином, свідомо створила вигідні та зрозумілі правила гри на ринку зеленої енергетики для всіх, хто хоче нею зайнятися. Така політика посприяла тому, що у галузі з'явилася можливість різкого підйому. І він відбувся.

Не викликає сумнівів корисність «зеленої» енергетики для навколишнього середовища. Але крім цього, вона також вигідна й виробникам ВДЕ. А особливо — власникам сонячних електростанцій. Темпи розвитку зеленої енергетики в Україні зростають. Підтвердженням цього є розробка провідними українськими компаніями з виробництва ВДЕ нових проєктів щодо впровадження новітніх тех-

нологій з вироблення «зеленої» енергетики, а також співпраця з провідними компаніями ЄС у цій сфері.

Створення в Україні конкурентного ринкового середовища та умов до системного розвитку ресурсної бази для заміщення сировинної бази альтернативними видами енергії, а також більш ефективно використання потенціалу в галузі відновлюваної енергії сприятимуть поступовому посиленню позиції України у раціональному виробництві суб'єктами відновлюваної енергетики енергії та ощадливому її споживанні, а найголовніше – це важливий крок на шляху до енергетичної незалежності України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про альтернативні джерела енергії: Закон України № 555-IV від 20.02.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555-15#Text>.

2. Український центр економічних та політичних досліджень ім. О. Разумкова «Орієнтири розвитку альтернативної енергетики України до 2030 р.». URL: <https://razumkov.org.ua/statti/orientyry-rozvytku-alternatyvnoi-energetyky-ukrainy-do-2030r#a60>.

3. ДТЕК ВДЕ «ДТЕК починає будівництво першої черги Тилігульської ВЕС». URL: <https://renewables.dtek.com/media-center/press/dtek-launches-construction-of-tiligulska-wind-power-plant-with-initial-capacity-of-126-mw/>.

4. ДТЕК ВДЕ «Проект європейського масштабу: ДТЕК запустив Покровську СЕС потужністю 240 МВт». URL: <https://renewables.dtek.com/media-center/press/proekt-evropeyskogo-masshtabu-dtek-zapustiv-pokrovskus-ses-potuzhnisty-240-mvt/>.

5. Про затвердження Порядку встановлення, перегляду та припинення дії «зеленого» тарифу на електричну енергію для суб'єктів господарської діяльності, споживачів електричної енергії, у тому числі енергетичних кооперативів, та приватних домогосподарств, генеруючі установки яких виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії: Постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1817 від 30.08.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1817874-19#Text>.

6. Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2035 року “Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність”: Розпорядження Кабінету Міністрів України № 605-р від 18.08.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/605-2017-%D1%80#Text>; file:///C:/Users/Admin/Downloads/f469391n10%20(1).pdf.

7. ЗМІ Німеччини «DW» (Deutsche Welle) «У 2020 році «зеленої» енергетики в ЄС вперше стало більше, ніж «випornoї» – дослідження». URL: <https://www.dw.com/uk/u-2020-rotsi-zelenoi-enerhetyky-v-yes-vpershe-stalobilshe-nizh-vykornoj/a-56338900>.

8. Директива (ЄС) 2018/2001 Європейського Парламенту та Ради від 11 грудня 2018 року про сприяння використанню енергії з відновлюваних джерел. URL: https://ec.europa.eu/energy/topics/renewable-energy/renewable-energy-directive/overview_en#the-recast-directive-2018-2001-eu; https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2018.328.01.0082.01.ENG&toc=OJ:L:2018:328:TOC.

9. ТОВ «Сахара» «Данія 2050 – 100% зеленої енергії». URL: <https://сахара.ua/kompaniya-statti-danija2050-100-zelenoji-energiji>.

10. ЗМІ Німеччини «DW» (Deutsche Welle) «В Австралії запустили найбільшу в світі акумуляторну батарею». URL: <https://www.dw.com/uk>.

11. Investopedia «Топ 5 провідних суб'єктів відновлюваної енергетики у світі». URL: <https://www.investopedia.com/investing/top-alternative-energy-companies/>.

12. ДТЕК ВДЕ «ДТЕК починає будівництво першої черги Тилігульської ВЕС». URL: <https://renewables.dtek.com/media-center/press/dtek-launches-construction-of-tiligulska-wind-power-plant-with-initial-capacity-of-126-mw/>.

13. Про ринок електричної енергії: Закон України № 2019-VIII від 13.04.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2019-19#n23>.

14. ДП «Гарантований покупець» «Запровадження відповідальності суб'єктів ВДЕ за небаланси відбулось успішно» від 23.02.2021 р. URL: <https://www.gpec.com.ua/main/news?id=579>.

REFERENCES

1. Pro alternatyvni dzherela enerhii: Zakon Ukrainy № 555-IV vid 20.02.2003 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555-15#Text>.

2. Ukrainykyi tsentr ekonomichnykh ta politychnykh doslidzhen im. O. Razumkova «Oriientyry rozvytku alternatyvnoi enerhetyky Ukrainy do 2030 r.». URL: <https://razumkov.org.ua/statti/orientyry-rozvytku-alternatyvnoi-energetyky-ukrainy-do-2030r#a60> [in Ukrainian].

3. DTEK VDE «DTEK pochynaie budivnytstvo pershoi cherhy Tylihulskoi VES». URL: <https://renewables.dtek.com/media-center/press/dtek-launches-construction-of-tiligulska-wind-power-plant-with-initial-capacity-of-126-mw/> [in Ukrainian].

4. DTEK VDE «Proiekt yevropeiskoho masshtabu: DTEK zapustyv Pokrovsku SES potuzhnistiu 240 MVt». URL: <https://renewables.dtek.com/media->

center/press/proekt-evropeyskogo-masshtabu-dtek-zapustiv-pokrovsku-ses-potuzhnistyu-240-mvt/ [in Ukrainian].

5. Pro zatverdzhennia Poriadku vstanovlennia, perehliadu ta prypynennia dii «zelenoho» taryfu na elektrychnu enerhiiu dlia subiektiv hospodarskoi diialnosti, spozhyvachiv elektrychnoi enerhii, u tomu chysli enerhetychnykh kooperatyviv, ta pryvatnykh domohospodarstv, heneruiuchi ustanovky yakykh vyrobliaiut elektrychnu enerhiiu z alternatyvnykh dzherel enerhii: Postanova Natsionalnoi komisii, shcho zdiisniuie derzhavne rehuliuвання u sferakh enerhetyky ta komunalnykh posluh № 1817 vid 30.08.2019 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1817874-19#Text> [in Ukrainian].

6. Pro skhvalennia Enerhetychnoi stratehii Ukrainy na period do 2035 roku “Bezpeka, enerhoefektyvnist, konkurentospromozhnist”: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy № 605-r vid 18.08.2017 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/605-2017-%D1%80#Text>; file:///C:/Users/Admin/Downloads/f469391n10%20(1).pdf [in Ukrainian].

7. ZMI Nimechchyny «DW» (Deutsche Welle) «U 2020 rotsi «zelenoi» enerhetyky v YeS vpershe stalo bilshe, nizh «vykopnoi» – doslidzhennia». URL: <https://www.dw.com/uk/u-2020-rotsi-zelenoi-enerhetyky-v-yes-vpershe-stalo-bilshe-nizh-vykopnoi/a-56338900> [in Ukrainian].

8. Dyrektyva (YeS) 2018/2001 Yevropeiskoho Parlamentu ta Rady vid 11 hrudnia 2018 roku pro spryiannia vykorystanniu enerhii z vidnovliuvanykh dzherel. URL: https://ec.europa.eu/energy/topics/renewable-energy/renewable-energy-directive/overview_en#the-recast-directive-2018-2001-eu; https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2018.328.01.0082.01.ENG&toc=OJ.L:2018:328:TOC [in Ukrainian].

9. TOV «Sakhara» «Daniia 2050 – 100% zelenoi enerhii». URL: <https://caxapa.ua/kompaniya-statti-daniija2050-100-zelenoji-energiji> [in Ukrainian].

10. ZMI Nimechchyny «DW» (Deutsche Welle) «V Avstralii zapustyly naibilshu v sviti akumuliatornu batareiu». URL: <https://www.dw.com/uk> [in Ukrainian].

11. Investopedia «Top 5 providnykh subiektiv vidnovliuvanoi enerhetyky u sviti». URL: <https://www.investopedia.com/investing/top-alternative-energy-companies/> [in Ukrainian].

12. DTEK VDE «DTEK pochynaie budivnytstvo pershoi cherhy Tylihulskoi VES». URL: <https://renewables.dtek.com/media-center/press/dtek-launches-construction-of-tylihulska-wind-power-plant-with-initial-capacity-of-126-mw/> [in Ukrainian].

13. Pro rynek elektrychnoi enerhii: Zakon Ukrainy № 2019-VIII vid 13.04.2017 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2019-19#n23> [in Ukrainian].

14. DP «Harantovanyi pokupets» «Zaprovadzhennia vidpovidalnosti subiektiv VDE za nebalansy vidbulos uspishno» vid 23.02.2021 r. URL: <https://www.gpee.com.ua/main/news?id=579> [in Ukrainian].

Дмитрик Ольга Олександрівна

*завідувач наукового відділу загальних проблем формування та реалізації інноваційної політики НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України, доктор юридичних наук, професор кафедри фінансового права
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
ORCID: 0000-0001-5469-3867*

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОПОДАТКУВАННЯ
В УМОВАХ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ**

У представленій публікації розглянуто деякі аспекти правового регулювання оподаткування в умовах розвитку цифрової економіки. В контексті цього позначено декілька векторів правового регулювання податкових відносин, зокрема, послуг, які надаються в електронному варіанті (онлайн), у сфері оподаткування, а також питання, пов'язані з оподаткуванням криптовалюти.

Ключові слова: оподаткування, цифрова економіка, криптовалюта, віртуальний актив, електронні послуги.

Dmytryk Olga

*2nd PhD, Professor, Head of department of enforceability of national innovative system functioning of Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development of National Academy of Law Sciences of Ukraine, Professor at the Department of Financial Law of the Yaroslav Mudryi National Law University
ORCID: 0000-0001-5469-3867*

**LEGAL REGULATION OF TAXATION
IN THE DEVELOPMENT OF DIGITAL ECONOMY**